

Az új pontértékek miatti jogos aggodalommal

Folytatódik a családorvosok tiltakozása

Fotó: Nagy Tibor

Miután az egészségbiztosítási pénztár a mai napig sem fizette ki teljes mértékben a családorvosok múlt évi járandóságait, és az idei évet az egészségbiztosító pénztárral mindössze egy hónapra kötött szerződéssel kezdhették, a Családorvosok Patronátusának országos és megyei szövetségei a parlament két házának, a kormánynak, az egészség-

ügyi minisztériumnak és az országos egészségbiztosítási pénztárnak címzett kérelmükben idejében felhívták a figyelmet a törvényes előírások be nem tartására.

Bodolai Gyöngyi

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje
idejében megújítani
előfizetését!
Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
féláron,
mint ha
megvásárolná!

Harmincéves a Lídia otthon

A három évtized alatt sok nehéz sorsú gyerekek egyengették az útját, ma is több mint tíz kiskorúról gondoskodnak, próbálnak lehetőséget biztosítani számukra a fejlődésre, tanulásra, azaz egy jobb életre.

5.

A legreménytelenebb élethelyzetekből is van kiút

A Bonus Pastor Alapítvány célja, hogy segítséget nyújtson az alkohol-, drog-, szerencsejáték- és egyéb függőségekben szenvedőknek, valamint hozzátartozóiknak. Munkatársai támogatócsoport révén segítik a szenvedélybetegeket és családjukat.

6.

Összesítették a tavalyi vadkárokat

2023-ban megyénkben 460 kárfelemérő dosszié készült, a károkat vadállatok okozták. Az esetek többségében szántóföldi növénykultúrákban, gyümölcsösökben, háziállatokban és gépkocsikban esett kárnál helyszínel az említett bizottság.

10.

OPTICA OPTOFARM

A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szakületünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Sztrájkhullám

Antalfi Imola

Annak ellenére, hogy egyes gazdaszervezetek már megegyeztek a mezőgazdasági minisztériummal a követeléseik teljesítéséről, szerdán is folytatódott a tiltakozás, odáig fajulva, hogy több határátelölő is elzárta. Csanálos-Vállaj mellett, a szeretvársári átkelőnél gátolták a határátelölést, és kilátásba helyezték, hogy a halmi határátelölő is blokáddá lesz.

Úgy tűnik tehát, hogy a kedélyek nem csillapodnak, a gazdák mellett a szállítók is felvonultak, és februártól általános munkabeszüntetésre készül az egészségügyi szakszervezet. Utóbbi 25 százalékos béremelést követel. A családorvosok már tüntetnek, figyelmeztetve a kormányt, hogy az alapellátást lehetetleníti el a legutóbbi rendeletekkel. Am elégedetlenek a rendőrök, a börtönalkalmazottak, a vasutasok, a postások... de hát ki nem az?

A tüntetők követelnek, és bizonyára kapni is fognak. A decemberi megszorítások (és az ünnepek lejárta) után a Marcel Ciolacu vezette kormánynak az egyre növekvő társadalmi elégedetlenség szülte követelésekkel kell szembenéznie. De legalább hajlandó tárgyalni a szakszervezetekkel, szakmai szervezetekkel. Az már más kérdés, hogy követeléseik közül melyekben tudnak egyezsége jutni.

A Ciolacu-kormány számára bizonyára nagy kihívást jelent megteremteni a társadalmi békét, egyezsége jutni az érdekvédelmi szervezetekkel, amelyek követeléseit alapvetően jogosak. A PSD népszerűségének visszaesését azonban máris érzékelnéi vélik, és 28 százalékosra becsülik.

(Folytatás a 3. oldalon)

JANUÁR

18., csütörtök

A Nap kel
8 órakor,
lenyugszik
17 óra 6 perckor.
Az év 18. napja,
hátravan 348 nap.

*Isten éltesse!

Ma PIROSKA, holnap SÁRA és MÁRIÓ napja. SÁRA: héber eredetű, jelentése: hercegnő, uralkodónő. MÁRIÓ: a Máriusz latin nemzetiségnév olasz változata, jelentése a férfi szóra vezethető vissza.

IDŐJÁRÁS

Zápor lehetséges
Hőmérséklet:
max. 9 °C
min. 2 °C

VALUTAÁRFOLYAM BNR – 2024. január 17.	
1 EUR	4,9752
1 USD	4,5762
100 HUF	1,3071
1 g ARANY	297,9899

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Megyei hírek

Pro Cultura et Arte díjátadó

Január 18-án, csütörtökön 17 órától Marosvásárhelyen a Bernády Házban két kategóriában (írott és audiovizuális sajtó) adják át a 2023. évi Pro Cultura et Arte díjakat. A díj – az alapító Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központ szándéka szerint – azoknak az újságíróknak a munkáját ismeri el, akik a sajtóban megjelent cikkekben, rádió- és tévéműsorokban kiemelten foglalkoznak az erdélyi magyar kultúra és művészet tényszerű bemutatásával, népszerűsítésével, és ezt anyanyelvünk legkifinomultabb formájában fejezik ki. A pályázat szakmai partnere a Magyar Újságírók Romániai Egyesülete (MÚRE). A díjátadó sajátos hangulatát a Szárhegy 2023 képzőművészeti tárlat biztosítja, mely a tavalyi nemzetközi képzőművészeti táborok alkotásait vonultatja fel a marosvásárhelyi közönség előtt, a közelgő magyar kultúra napja tiszteletére. A szervezők minden kultúra- és művészetkedvelő érdeklődőt szeretettel várnak.

H(őseim) a Kultúrpalotában

Január 21-én, vasárnap 18 órától a magyar kultúra napja alkalmából Marosvásárhelyen, a Kultúrpalotában H(őseim) címmel Magyarország Főkonzulátusának szervezésében rendkívüli előadásra kerül sor. Rendező Novák Péter. Előadók: Kálmándy Mihály (Magyar Állami Operaház), Gebe-Fügi Renáta (Kolozsvári Magyar Opera), Nemes Tibor (Színház- és Filmművészeti Egyetem). Közreműködik a Marosvásárhelyi Állami Filharmonia és a Maros Művészegyüttes. Karmester Tompa Ábel. Szemelvények hangzanak el Erkel, Liszt, Kodály, Lehár, Huszka, Szőrényi, Bródy, Verdi, Petőfi, Arany, Ady, Radnóti, József Attila műveiből. Belépődíj 25 lej, jegyek korlátozott számban a Kultúrpalota jegypénztárában kaphatók.

A magyar kultúra napja Segesváron

Január 22-én, hétfőn 18 órától Segesváron, a Gaudeamus Házban (Ecaterina Teodoroiu utca 2. szám) a magyar kultúra napja keretében meghívott vendégekkel találkozhat a közönség. Mirk Szidónia-Kata, a Székelyföld kulturális folyóirat szerkesztője bemutatja a lapot, valamint a Székely Könyvtár sorozatot. Veress László segesvári gyógyszerész, közíróval, akivel a Székelyföld januári számában olvasható interjú, Székely Ferenc publicista, néprajzkutató beszélget. Támogatók: Hargita Megye Tanácsa, Székelyföld Alapítvány, MOL, Rubin Gyógyszertár, Gaudeamus Alapítvány.

Óvatosságra intenek a hegyimentők

Maros megye teljes hegyvidékén 1300 méter alatti magasságban 30-35 cm vastagságú, a Kelemen- és Görgényi-havasokban 1300 méter feletti magasságban 50-120 cm közötti a hóréteg. A szélfújta területeken (általában az erdő és az alpesi zóna határán) a hóréteg vastagsága elérheti a 120-150 cm-t – tájékoztatja az érdeklődőket a Maros Megyei Barlangi- és Hegyimentő Szolgálat. Azoknak a turistáknak, akik még nem rendelkeznek kellő tapasztalattal a hegyi túrázásban, azt javasolják, hogy könnyebb ösvényeket válasszanak.

Hírszerkesztő: Szer Pálósy Piroška

Bolyaival ismerkedtek Szovátán

A tavalyi esztendőt az UNESCO Bolyai-évvé nyilvánította. A híres magyar matematikus, Bolyai János munkásságára emlékezett az a kiállítás, amely erdélyi körútja során Szovátán is megtekinthető volt.

Dr. Kása Zoltán informatikus, a Sapientia EMTE tanára állította össze a kiállítást Bolyai János életéről és munkásságáról, amit novemberben Kolozsváron mutattak be, majd a marosvásárhelyi, később a csíkszeredai egyetemeken is, és kérésre Szovátára is elvitték. A Domokos Kázmér iskolaközponban egy hétig volt látogatható a nemeuklideszi geometria megteremtőjéről szóló ismeretterjesztő gyűjtemény, illetve a két Bolyainak a matematika terén elért eredményeit bemutató több mint ötven kiadvány. A helyi iskolák után a vidék más tanintézményei is lehetőséget kaptak, hogy megtekintsék az anyagot – nyilatkozta a sajtónak Vass Ferenc igazgató, aki örömet fejezte ki, hogy a sok irodalmi és művészeti tárlat után a matematika is teret kapott, és úgy tűnik, ezekre az információkra is igénye van a közönségnek.

A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége is fontosnak tartja a Bolyai-kultusz éltetését, az egyik intézményesített, pedagógusoknak szóló továbbképzési programja a tudósokról kapta a Bolyai Nyári Akadémia nevet, míg a Bolyai Farkasról elnevezett díjjal évente elismerik a matematika terén kitűnő eredményeket felmutató diákokat. Ezért fontosnak tartották, hogy az UNESCO a tavalyi esztendőt Bolyai-évvé nyilvánította, így ez a kiállítás is egyfajta megemlékezésre adott lehetőséget – mondta el Siklódi-Burus Botond, az RMPSZ elnöke, akinek köszönhetően a tárlat Csíkszeredából Szovátára is eljutott.

A kiállítást keddig lehetett meglátogatni, anyagát Bolyai János híres temesvári levele (amelyben 1823. november 3-án közölte édesapjával, hogy sikerült megoldania a mindkettőjük által jó ideje boncolgatott párhuzamosok rejtélyét – szerző megjegyzése) 200. évfordulója alkalmából állította össze dr. Kása Zoltán, aki kevésbé ismert részleteket is elárult az érdeklődőknek, például azt, hogy a nagy matematikus és hadmérnök nagyon szeretett hegedülni, sokat járt Bécsben koncertekre, hogy azokból is tanulhasson, kedvenc zeneszerzője pedig Paganini volt. Bolyai János hegedűjét halálakor elárverezték, néhány éve Temesváron látták, de ismét nyoma veszett. Azt is kevesen tudják, hogy Bolyai János gazdasszonya, majd későbbi felesége kibédi volt: Orbán Rozáliától négy gyermeke született, de később elváltak, a nagy matematikus pedig magányosan, agyhártya- és tüdőgyulladásban halt meg 1860. január 27-én. Két nap múlva katonai egyenruhájában egy jeltelen sírba temették el. A marosvásárhelyi református egyházközség halotti anyakönyvébe ezt írták: „Bolyai János, nyugalm. Ingenieur Kapitány – meghalt agy- és tüdőgyulladásban. – Híres, nagy elméjű matematikus volt, az elsők között is első. Kár, hogy nagy talentuma használatlanul ásatott el.” (GRL)

Dr. Kása Zoltán kiállítása keddig volt látogatható Szovátán

RENDEZVÉNYEK

Hahota-kabaré Marosvásárhelyen és Szászrégenben

A marosvásárhelyi Hahota színtársulat január 18-án, csütörtökön este 7 órától Szászrégenben vendégszerepel, az Eugen Nicoară művelődési ház előadótermében És akkor mi van? című kabaréelőadásával. 19-én, pénteken, 20-án, szombaton és 21-én, vasárnap este 7 órától újra Marosvásárhelyen, a Maros Művészegyüttes kövesdombi színházában látható az előadás. Fellépnek: Puskás Győző, Gönczy Katalin, Cseke Péter, Halmágyi Éva, Szőlősi P. Szilárd és Kelemen Barna. Énekel Jakab Bodoni Ildikó. Rendező Kovács Levente. Jegyek elővételben még kaphatók a Kultúrpalota (hétfőtől péntekig 10–13, kedden és csütörtökön 17–19 óra között), a Maros Művészegyüttes (hétköznap 10–13 és 17–19 óra között, hétfőn 17–19 óra között), valamint a szászrégeni művelődési ház jegypénztárában (tel. 0740-515-617 vagy 0757-109-450). Az

évad teljes műsorrendje megtekinthető a www.hahota.ro weboldalon, fontos infók a társulat Facebook-oldalán.

Színek és évek – Marton Erzsébet kiállítása

Továbbra is látogatható Marton Erzsébet préselt virágokból készült új képeiből Színek és évek címmel nyílt kiállítása a marosvásárhelyi Deus Providebit Tanulmányi Ház előcsarnokában.

Ifjúsági táncház a Sáros utcában

2024 első marosvásárhelyi ifjúsági táncháza a Bartók Béla teremben lesz január 19-én, pénteken 19 órától. Minden hónap harmadik péntekén 19 órától a Sáros utca 1. szám alá, az Erdélyi Hagyományok Házába várják a Maros megyei ifjúsági tánc csoportokat, táncosokat és a néptáncot kedvelő fiatalokat. Az erdőszentgyörgyi fiatal zenészek, a Muzsikosz banda, valamint Ségercz Ferenc és tanítványai húzzák a talpalávalót. Elvárt a táncházba illő viselet: lányoknak szoknya, karaktercipő, fiúknak kalap, kucsma, lajbi stb.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Vajda György. KORREKTÚRA: Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn. APRÓHIRDETÉS: Petres Emilia.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasg.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujasg.ro E-mail: nepujasg@e-nepujasg.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. Nyomda: Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

642357800076

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Folytatódik a családorvosok tiltakozása

(Folytatás az 1. oldalról)

Arra is figyelmeztettek, hogy a 2024. évi állami költségvetési törvényben az alapellátásra egymillióárd lejjel kevesebbet irányoztak elő a tavalyi 4,7 milliárd lejes költségvetéshez képest. A kérelemben kifejezték aggodalmukat, hogy az infláció, az adók, a családorvosi rendelők költségeinek növekedése kétségessé teszi, hogy (az új pontszámok alapján kiszámított jövedelemből) az idén fenn lehet-e tartani az alapellátást. Nos, az új pontértékek közlése nyomán kiderült, hogy az aggodalmuk jogos volt. Ahogy a felháborodásuk is azért, hogy a pénztár és a családorvosok közötti kapcsolatot súlyosan sérti az előreláthatóság hiánya, továbbá az, hogy nem kérdezték meg a véleményüket az egészségügyi rendszer működésére vonatkozó 2024-es stratégia kidolgozásakor. A következmény az országot átfogó tiltakozási hullám, amely január 15-én megýenket is elérte. A szervezők szerint továbbra is sztrájkórséget állnak a kormányhivatal székháza előtt, és a következő napokban sorra a többi megyék is belépnek az országos tiltakozási hullámba, amely, ha követeleléstük nem teljesítik, dr. Băilă Júlia főorvos, megyei elnök szerint a családorvosi rendelők többségének a bezárásához vezet.

– Az elmúlt évek tapasztalatai alapján véleménye szerint hogyan jutottunk ide? – kérdeztük dr. Vass Levente főorvos, egészségügyi szakpolitikus véleményét annak ismeretében, hogy az RMDSZ szakemberei, amikor döntési helyzetben megtehették, elsősorban az alapellátást támogatták.

– 2018-ban, amikor a parlamentben összeállítottuk a költségvetést, valóban az RMDSZ volt az, amely

a vonatkozó törvényben 23 százalékkal megnövelte az alapellátásra szánt pénzüsszegeket, jelezve, hogy abban a mandátumban a családorvosi rendelők és szakorvosi járóbeteg-rendelők fejlesztését, megerősítését, korszerű felszereléssel való ellátását tűztük ki célul. Ez megvalósult, és a következő évben az előző évihez hasonló költségnövekedést sikerült a parlamenti vita során elérni az alapellátás támogatására. Aki emlékezett a korábbi időkre, az látta a változást, egy kicsivel több CT-, MR-finanszírozás, nagyobb támogatás jutott a családorvosi rendszernek, és egy kicsivel jobb pontérték a családorvosi és a járóbeteg-rendelőknek, ami motiváltabb orvost, jobb ellátást eredményezett. A családorvosi rendelők 2018 előtt kevesebb mint havi 15-16.000 lejből kellett gazdálkodjon. 2023-ban ez átlagosan 31-32.000 lejre emelkedett. Időközben a kórházi orvosoknak megnövelték a fizetését, így egy kórházban dolgozó, operáló, bennfekvő betegeket kezelő orvos a törvény által előírt kötelező minimális ügyelettel körülbelül bruttó 14-15.000 lejes fizetést kapott. Ez azzal járt, hogy a 2020-as évek kezdetétől a családorvoslásban dolgozók is remélhettek a kórházi kollégákéhoz hasonló fizetést. Hiszen egy családorvos is ugyanakkora tapasztalattal, ugyanannyi ledolgozott órával (miután kiadta az asszisztenseknek, takarítószemélynek járó összeget, kifizette az informatikai rendszer használatában kapott segítséget, a gépek amortizációs költségét, a víz-, gáz- villanyzámlát, a fogyóanyagokat stb.), egy szűk orvosi fizetéssel maradt. Ezt teszi most tönkre a kormány, amikor első körben, 2023-ban, nem ismerve be az

Orvosok nélkül marad a rendszer?

Fotó: Nagy Tibor

egészségügy fontosságát, nem fizeti ki az elmaradásokat, és 2024 kezdetén bejelenti, hogy lebegtetik a pontértéket. Teszik ezt nem visszamenőleg, hanem előre, és a költségvetésből rendelkezésre álló összeg függvényében csökkentik az egy rendelésre kifizethető pénzüsszeget a családorvosoknak. Ez teljesen tisztességtelen hozzáállás, hiszen aki fiatal családorvosként elindul, és vállalkozásként saját rendelőt nyit, annak előre kell tudnia, hogy mekkora pénzüsszege számíthat. Nem lehet azt mondani, hogy ma ennyit kapsz, de te csak szereld fel, nyisd meg a rendelődet, vállald fel a betegeket, utazzál ki falura, és ott tartsd fenn a rendelőt. Mi azonban nem adjuk meg azt a konzultációra járó összeget, amire te

szerződést kötöttél, és az elmúlt évben megkaptál. Holott olyan körülmények között kell folytatnod a praxist, amikor 13,8 százalékos inflációval számolnak csak a nyugdíjak növekedésénél például, holott a valóságban a költségek és pénzüsszegek sokkal magasabbak, és így a családorvosokra is sokkal nagyobb kiadások várnak 2024-ben is az előző évekhez képest.

Megengedhetetlen, hogy lebegő pontértéket használjanak úgy, hogy nincsen túllépés, visszaélés a betegorvos találkozásban. Feltehetően egyik orvos sem jelent le több találkozást, mint amennyi a valóságban volt, sőt nagyon sokan, az adminisztratív munkát kerülendő, valójában kevesebbet jelentenek. Ez nem azt jelenti, hogy a családorvos kollégák, a jelenleg 10.000-es terület egyes tagjai nem kell javítsanak bizonyos hibákon, de ez egy teljesen különálló történet. Ha nincs meg az alapvetékenységhez szükséges pénzüsszeg, amit az egészségbiztosítási pénztár garantál, akkor nem várható el, hogy a családorvosi rendszerben is egyre kevesebben, egyre odaadóbban, a nagyon rászoruló beteghez hazamenve, egyes problémákat a helyszínen felfedezve (például, hogy a falon lévő penészről köhög a gyermek) tanácsot adjon, ellássa őket.

2018-ban RMDSZ-politikusokként azt mondtuk, hogy tisztességes szintre kell megnövelni a családorvosok támogatását, ami legalább 10.000 eurót jelent a családorvosi járóbeteg-rendelő szintjén, amely összeg minden költséget tartalmaz.

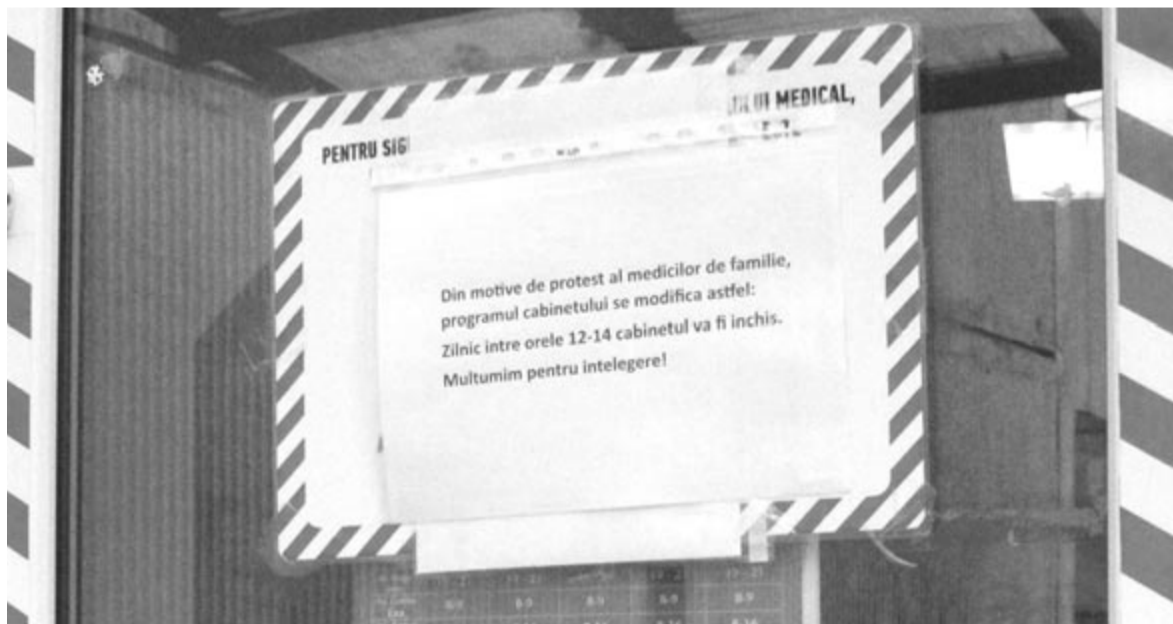
Nem arról szól a kérdés, hogy elégedettek vagyunk-e a mi családorvosunkkal, hanem arról, hogy abban az esetben, ha jó családorvosi rendszert akarunk, akkor meg kell előlegeznünk a bizalmat az eddig krónikusan alulfinanszírozott családorvosi rendelőknek, hogy az egészségbiztosító által garantált pénzhez jussanak, és ezáltal várhatjuk el tőlük a rendszer javulását.

– És azt is, hogy legyenek olyan tehetséges fiatal végzősök, akik a családorvoslást választják.

– Annál is inkább, mert a rendszerben dolgozó orvosok 30 százaléka nyugdíjba kell menjen a következő években. A javuló trend, amit bevezettünk, arra készítette a családorvosokat, hogy meggondolják: vállalnak-e további munkát. Ezt megtették. Ha viszont a rendelő fenntartására fordítandó pénzüsszeg így marad, arra számíthatunk, hogy a családorvosoknak legalább a tíz százaléka gyorsított módon benyújtja a nyugdíjkelelmét, ami azt jelenti, hogy a rendszer orvosok nélkül marad.

A tüntetőknek az egészségügyi miniszterrel folytatott megbeszélése azzal végződött, hogy nincs pénz, amiből a családorvosi rendelőknek a 2023-ban megállapított pontérték szerinti összeget kifizessék.

A tiltakozó családorvosok küldöttsége ma, január 18-án találkozik az országos egészségbiztosítási pénztár új vezetőjével, dr. Valeria Herdea családorvossal, a Romániai Orvosi Kamara alelnökével, a Gyermeknevelés Romániai Egyesületének elnökével, akitől több megértést vár.

Egykor vaskos illemkódexek léteztek, sőt van, aki esküszik rá, hogy működött. Mi több, azt is állítják nem kevesen a régebbi kiadású egyének közül, hogy kellemesebbé tette az együttélést, a társadalom működési gépezete olajozottabban emelt vagy súlylyesztett alá ennek okáért.

Királyi családokban kívülről be kellett vágni, az uralkodás egyik feltétele volt. Azért nem kell sajnálni a memoriteranyag tömege miatt a monarchikusokat, ugyanis minden felnővekvő főherceg, trónvárományos vagy a valamikori trónra lépés legkisebb esélyét is nélkülöző királyi sarj oldalán volt egy-egy illemtanár, viselkedéstudor, beszédinstruktor és egyéb segédszemélyzet, amely a nevelésben részt vett, anélkül, hogy valamelyik sztrájkoló pedagógus-szakszervezet tagja lett volna.

Az illemkódexek, szabálykönyvek ideje lejárt. Ma az van, amit a

közvélekedés elfogad, elnéz, eltűr. Vagy a politikai helyesség nevében szentesít egy magát elhivatottnak tekintő tekintélyuralmi csoport, influenszer-rendőrség. Akár szeretjük, akár nem.

Amennyiben nem kedveljük, két lehetőségünk van: vagy kritikai megjegyzéseket teszünk, bíráljuk lépten-nyomon, hóban, fűben-fában, fagyban, nagyban, szapuljuk írásban, képből, üzenetben, digitális betyártempóval, korcsmai vitafórumon. Vagy nyíltan ellene szegülünk, és akkor könnyen a terroristák táborában fogjuk magunkat találni, vagy legalábbis valamely olyan szervezet fog magának megszerezni, amely brotherhood (testvériség) nem a keresztényi, humanista játékszabályok szerint cselekszik. Lásd nap-

Illene tudni

jaink hordalékát, szennyező csordáit, tényezőit.

A lejárt illemszabályok pedig gyűlnek, gyülekeznek. A küszöb alatt, a tőrésátháron belül, régi könyvek poros lapjai regélnek róluk, ha még valaki felütné ama irományokat. Egykor voltak ifjú-

Csütörtöki illemkódex

– Sebestyén Mihály rovata –

sági kiadások, iskolákban adták év végi jutalomkönyvként, nevelőnők és tanárok szajkózták – valljuk be – nem sok és látványos haszonnal, eredménnyel. A legyintések intenzitása, figyelmen kívül hagyása, felejtésindexe jelzi, milyen gyorsan és hatásosan múlnak ki, adjuk át azokat az enyészetnek, magánem-

lékezésnek. Holott némelyikre még ma is nagy szükség volna, de a mindent előntő szabadságvágy felülírja, jobban mondvá hatálytalanítja, törli, kivezeti, mint kecskét a pártgyűlésről.

Példának okáért a köszönésekben egységesült az odavettség, a közvetlenség, lefokozás, rangfosztás. A tiszteletadás sorvata. Telefonáláskor a 30 alatti egykorúak között a köszönés alig fordul elő. A halló-halló – kihalóban. Holott a köszöntésekkel az emberek biztosan jelezték a köztük levő viszonyt, nem feltétlenül az osztály-, kor- és kontinensbeli, faji vagy nemű különbségekre célzunk ezzel. Ambátor az utóbbi ma már a politika keresztüzébe került, ennek ellenére, dacolva az idők szavával, még akad néhány embercsoport,

amely öltözködésében jelzi, férfi-e vagy nő, esetleg egyik se és mindkettő szimultán.

Vannak újabb szokások, amelyek engem kifejezetten idegesítenek. Például ha szüleimhez valamikor barátok, ismerősök vagy betegek jöttek, csak kivételes esetben vetették le a cipőjüket belépéskor. Ez így természetes szerintem, humánus: a cipővel együtt fogadjuk el az embert. Manapság viszont a magánlakásokban és a repülőtéri ellenőrzésekkor is leveszik, levétetik a polgárok saruit, csizmáit, bakancsait.

Nos, erre a háziasszonyok, dolgozó nők, családfenntartók, elváltak és férjezettek, özvegyek és emancipáltak éppen megjegyzik: ma már, édes fiam, nincsenek cselédek, szolgálók, szobalányok, inasok, takarítóasszonyok, akik a vendég után összeseprik az utcák ragacsos bűnjelét. Ennyit illene tudni.

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Menyhárt Borbála

A lehetőséget biztosítják, de a gyerekeken is múlik, hogy élnek-e vele

Harmincéves a Lídia otthon

A Lazarenum Alapítvány által működtetett Lídia gyermekotthon fennállásának harmincadik évfordulóját ünnepelték decemberben a marosvásárhelyi Vártemplomban. A három évtized alatt sok nehéz sorsú gyereknek egyengették az útját, ma is több mint tíz kiskorúról gondoskodnak, próbálnak lehetőséget biztosítani számukra a fejlődésre, tanulásra, azaz egy jobb életre. Az évforduló apropóján Adorján István lelképásztorral, a marosvásárhelyi Lídia gyermekotthon igazgatójával beszélgettünk.

Menyhárt Borbála

A Vártemplomi Református Egyházközség diakóniai szolgálatának részeként működő Lazarenum Alapítvány keresztény nonprofit szervezet 1991-ben jött létre, majd az alapítvány 1993-ban alapította meg a Lídia Gyermekotthont, skót, északír, holland és angol humanitárius szeretetszolgálatok támogatásával. A cél akkor is és most is a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése, gondozása, taníttatása, önálló életre való felkészítése. Egy olyan, érzelmi biztonságot nyújtó, családi légkört kívántak teremteni számukra, amit az elfogadás és a megértés jellemez, ahol elsajátíthatják a mindennapi életben szükséges erkölcsi értékeket, illetve arra törekednek, hogy az otthonból való kikerülést követően a fiataloknak esélyük legyen munkába állni és helyállni a munkaerőpiacon.

A gyermekek jogi helyzetének függvényében az intézmény kétféle szolgálatot biztosít: egyrészt 1993-tól család típusú gyermekotthonként üzemel a gyermekvédelmi

rendszerbe kerülő kiskorúak számára, másrészt pedig 2014-től szociális bentlakásként is azon gyermekek számára, akiknek a családi környezetben nem adatik meg vagy korlátozott a továbbtanulási lehetőség.

A marosvásárhelyi Eminescu utcában lévő intézmény 20 férőhelyes, a gyerekek befogadását 7 évestől 18 éves korig, továbbtanulás esetén pedig 26 éves korig vál-

lalja fel. A rendszerből való távozásakor pedig, utánkövetési programja keretében, támogatja a családba vagy a társadalomba való beilleszkedést.

Az elmúlt időszakban nagyon sok gond adódott a gyerekek beiskoláztatása terén, ugyanis egyesek óriási lemaradásokkal érkeznek, ugyanakkor viselkedési problémákkal is küszködnek. Életkoruk és viselkedésük miatt sok esetben nem

fogadják őket a normál iskolákban, így néhányan speciális iskolába kerülnek. Viszont vannak olyan gyerekek is, akik szaklíceumba járnak, és nagyon ügyesen teljesítenek.

A gyerekek különböző programokon vesznek részt a Philothea klubnál, pszichológus is foglalkozik velük, a nevelők pedig segítenek nekik a házi feladatokban, a tanulásban. Emellett sporttevékenységekre járnak, a kisebb gyerekek számára beszédfejlesztési foglalkozásokat biztosítanak, a nyári vakációkban pedig táborokban vesznek részt – derül ki a harmincadik évforduló alkalmából összeállított beszámolókból, amit Rozsnyai Renáta, az intézmény szociális referense állított össze.

Óriási lemaradásokat kell pótolni

Jelenleg 13 gyerekről gondoskodnak a marosvásárhelyi Lídia otthonban, 7 éves kortól fogadják őket, de van hatéves is, mivel az intézményben nevelkedik a testvér. Az otthonban élő gyerekek nehéz sorsú családokból származnak, a szülők nem tudnak gondoskodni róluk, így a gyermekvédelmi igazgatóság kiemeli őket a családból, bekerülnek az állami rendszerbe és onnan az otthonba, ha éppen van szabad hely – tudtuk meg Adorján Istvántól, az intézmény igazgatójától.

Mint mondta, sajnos az utóbbi években azt tapasztalják, hogy egyre rosszabb körülmények közül és rosszabb állapotban lévő, komoly lemaradásokkal küszködő gyerekek kerülnek hozzájuk, akiknek nagyon nehéz beilleszkedni a közösségbe. Akadt gyerek, aki hétévesen került be, de a mai napig nagyon nehezen kommunikál. Hasonlóképpen került hozzájuk 11 éves gyerek úgy, hogy a motorikus készségei teljesen fejletlenek voltak, egy számot sem tudott leírni, nem tudta megfogni a ceruzát, nem ismerte a színeket, a napokat, kezdetben meg sem szólalt. Mostanra azonban nagyon sokat fejlődött, ügyesen halad minden téren.

– Láttuk rajta, hogy képes lenne sokkal többre, ezért arra törekedtünk, hogy vegyék be a nulladik osztályba, hogy legyen esélye tiszta lappal kezdeni, azaz a tanulásban az alapokat elsajátítani. Sajnos gyakran okoz számunkra nehézséget, hogy ha 4-5 évvel meghaladja a gyerek kora az adott korosztályt, ugyanis akkor már nem veszik be a normál iskolába, csak a Második esély című programba – mutatott rá az igazgató, aki a családi háttérrel kapcsolatban mesélt harmincas éveie elején járó anyukáról, akinek hét gyereke van, egyetlen szobában élnek, és semmijük nincs. Ebből a környezetből került hozzájuk egy fiúcska, aki igen okos, értelmes, a tanító nénije ma már folyamatosan dicséri, de amikor megérkezett, azt sem tudta, mi az, hogy szekrény.

– Nemrég még azt mondtam volna, hogy az itt nevelkedő gyerekek mintegy nyolcvan százalékának sikerül beilleszkednie a társadalomba, de most már lehet, hogy nem merném ezt kijelenteni. Mi a lehetőséget megadjuk nekik, de rajtuk is múlik, hogy élnek-e vele. Ez a gyerektől függ, hiszen hozzáállás kérdése is, hogy sikerül-e helyállni az iskolában. Ha továbbtanulnak, 26 éves korukig maradhatnak az otthonban, de alig öt százalékuk jut el a felsőoktatásig – tette hozzá Adorján István, aki sikertörténetekről is beszámolt, van náluk nevelkedett fiatal, aki pedagógiát végez, olyan is, aki Angliában rendőrként dolgozik, illetve aki helyi nagy cégnél szakemberként áll helyt.

Több helyi cég karolta fel az otthont

Az otthon fenntartása kapcsán Adorján István elmondta, a megyei gyermekvédelmi igazgatóságon keresztül tíz gyerek után kapnak állami támogatást, ami mintegy hetven százalékban fedezi a havi kiadásokat.

Havonta tízezer euróra van szükség ahhoz, hogy fenntartsák az otthont, az áramfogyasztási költségek óriásiak, ezért szeretnék napelmekeket szerelni, ebben pedig egyik visszatérő támogatójuk, a Fomco cég segítségére számítanak, amely éveken keresztül az intézmény számára a fűtési rendszert is biztosította. A havi költségek, azaz a tízezer euró mintegy hetven százalékát fedezi az állami támogatás, a hiányzó harmincat pedig támogatók révén próbálják megszerezni. Van támogatóik, de számuk nagyon lecsökkent. Az ukrain háború kitörésével jelentősen megcsappantak a támogatások, mindenki arra hivatkozik, hogy Ukrajnában most nagyobb szükség van a segítségre. – Jelenleg is vannak külföldi támogatóink, akik anyagilag, illetve nem romlandó élelmiszerekkel segítenek bennünket, illetve örömeinkre szolgál, hogy számos helyi cég is mellettünk áll. Nagyon hálásak vagyunk az Ortoprofil cégnek, amely ötezer lejjel támogatott, a Fomcóra is mindig számíthatunk, a PomaDent fogorvosi rendelőre szintén, a mezőpaniti Therézia a tejtermékeket biztosítja számunkra, a Genesis és a Timko pékségek pedig a kenyeret. Megjelentek magánszemélyek is, akik bejönnek és segítenek, ugyanakkor az idén több egyház is élelmiszercsomagokkal támogatott minket, amit ezúton is szeretnénk megköszönni – adott hangot hálájuknak a gyermekotthon vezetője, majd hozzátette, köszönettel tartoznak Fülöp Ilonának, a Lazarenum Alapítvány vezetőjének a támaszáért, ő gondoskodott arról is, hogy a 30. évforduló alkalmából szervezett ünnepségen az otthonban nevelkedő gyerekek ünnepi öltözékben jelenhessenek meg.

Fotó: Rozsnyai Hunor

A legreménytelenebb élethelyzetekből is van kiút

Harminc év a szenvedélybetegek és családjuk szolgálatában

A Református Mentőmisszió és a Bonus Pastor Alapítvány fennállásának 30. évfordulóját, a magyarózi terápiás otthon pedig 18. születésnapját ünnepelte decemberben, amikor ünnepélyes keretek között visszatekintettek a szenvedélybetegekért és családjukért végzett három évtizedes szolgálatra. A Bonus Pastor Alapítvány célja, hogy segítséget nyújtson az alkohol-, drog-, szerencsejáték- és egyéb függőségekben szenvedőknek, valamint hozzátartozóiknak. Munkatársai támogatáscsoport révén segítik a szenvedélybetegeket és családjukat, rövid, illetve hosszú távú terápiát biztosítanak a függőségben szenvedőknek, utógondozást a felépülő egyéneknek, ugyanakkor folyamatosan preventív foglalkozásokat tartanak a tanintézetekben. Az elmúlt harminc évről, annak sikereiről és nehézségeiről Bartha Éva klinikai pszichológussal beszélgettünk, aki a kezdetektől erősíti az alapítvány segítőkész csapatát.

Bartha Éva

Menyhárt Borbála

– Hogyan született meg harminc évvel ezelőtt a Bonus Pastor Alapítvány, amely a mai napig hiánypótló munkát végez?

– 1996-ban jegyezték be a Bonus Pastor Alapítványt, de valójában már korábban elkezdődött a tevékenysége, dr. Csiha Kálmán püspök úr megbízta Horváth Levente lelkipásztort, hogy végezzen szolgálatot a szenvedélybetegek körében, és így jött létre a Református Mentőmisszió. Egy volt munkatársunk, Antalfi Gizella már a kilencvenes évek elején ellátogatott Magyarországra, hogy betekintést nyerjen a Kék Kereszt szenvedélybetegeket felkaroló szolgálatának a működésébe, illetve Marosvásárhelyen már akkoriban létrejött egy támogatócsoport, a Mentőöv. Néhány személy, akinek volt valamilyen érintettsége, vagy szívügye volt a szenvedélybetegekkel való munka, elkezdett programokat szervezni. Én magam is önkéntesként vettem részt akkoriban a táborban, ahová szenvedélybetegeket és hozzátartozókat hívtunk meg.

Akkoriban nem létezett ilyen típusú szolgáltatás, '90 után viszonylag kevés ismerettel rendelkezünk az addiktológia terén, amit tudtunk viszont, az, hogy igény van egy másfajta hozzáállásra, mint amit tapasztaltunk a kórházi ellátásban, az elvonókúrákon. Így kezdődtek el a programok, a kétéhetes táborok, amelyeket ma már rövid távú terápiás programokként emlegetünk, és amelyekbe akkoriban nagyon sok önkéntes (egyetemisták, lelkipásztorok, szociális munkások) kapcsolódott be, illetve sok érintett is eljött, ötven-hatvan-hetvenes létszámmal tartottuk az első programokat. 1996-ban pedig, az alapítvány bejegyzésével, úgymond hivatalossá vált ez a munka az állami közegben is. Az alapprogramokat akkoriban is meghirdettük a médiában, de főleg sajról sajról terjedt a hírük, felépültek néhányan az egyes falvakból, városokból, hazatértek, és elkezdtek támogató csoportokat kezdeményezni az adott településen. A függőkkel való munka alapja tulajdonképpen az, hogy aki felépül, akkor tud igazából megmaradni ezen az úton, ha elkezd másokon is segíteni, ha továbbadja azt, amit kapott.

A kétéhetes terápiás programok

a függőség egy komplex, az élet sok területét érintő kérdéskör. Néhány éve négynapos programmal is próbálkoztunk, ez tulajdonképpen arra elegendő, hogy felmérjük, hogyan is áll az illető szerhasználati téren, és ennek alapján irányítsuk tovább, ha szükséges, támogatócsoportba, egyéni vagy családterápiára, illetve 12 napos vagy bentlakásos terápiás programra.

– Vannak tevékenységeitek, amelyek a családtagokat célozzák meg, hiszen a függőség köztudottan az egész családot érinti, nem csak az egyént...

– Már a kezdetektől holisztikusan közelítettük meg a kérdéskört, hiszen maga a függőség egy tünet. A 12 napos programokra jöhetnek a hozzátartozók is, tulajdonképpen mindenikre, kivéve a hosszú távú, bentlakásos programot. Támogatócsoportot külön szervezünk a függőknek és külön a hozzátartozóknak, Marosvásárhelyen például minden szerdán délután 4 órától minden támogatócsoport a hozzátartozóknak, csütörtökön este 6 órától pedig a szenvedélybetegek számára.

Az iskolai prevenciót 2010 körül kezdtük el, már korábban előfordult, hogy meghívtak egy-egy iskolába, ahol volt egy-egy szembetűnő eset, elkezdtek egyre láthatóbbá válni a szerfüggőség jelei az iskolások körében, és az osztályfőnökök kértek fel, hogy kezdjük el a megelőző munkát. Az Iskola másként program nagyon jó alkalom erre, illetve ilyenkor arra is van példa, hogy diákcsoportok látogatnak el az ördi terápiás otthonba, tanárokkal vagy adott esetben szülőkkel együtt. Az utóbbi időben nagyon sok a felkérés az iskolai prevenció tevékenységekre. Az elmúlt 30 évre visszatekintve, közel 26 ezer diák vett részt az iskolai prevenció programjainkon, több mint tízezren az utógondozói tevékenységeken, a prevenció táborokban pedig több mint 1600-an. Az idők során a bentlakásos terápián 638 függő vett részt, a terápiás üléseken több mint 14 ezren.

Újdonságnak számít, és nagyon örülünk neki, hogy elindíthattunk egy akkreditált továbbképzést humán-, egészségügyi vagy szociális területen dolgozó szakemberek számára *Tanácsadó az addikció terén* címen. Eddig két évfolyam, 23 személy végezte el ezt, és reméljük, hogy idén is indul, hiszen már vannak jelentkezők. Erre a képzésre óriási szükség van, mivel egyre többen érintenek a függőségek, így kellene szakemberek ezen a téren, jelenleg pedig sajnos kevesen vannak, akik erre szakosodtak. Nagyon fontos az interdiszciplinaritás ezen a területen, a szakmai csapatmunka, -gondolkodás.

– Mindenütt arról hallani, hogy egyre nagyobb teret nyer a fiatalok körében a szerhasználat. Mit tapasztalsz, változott-e a harminc év során az érintettek életkora, illetve a függőségek típusa?

– Harminc évvel ezelőtt főként az alkoholfüggő, negyven év körüli nemzedék vett részt a terápián, ahogy telt az idő, egyre csökkent az életkor. Ez egyrészt azt jelenti, hogy hamarabb elkezdik a szerhasználatot, hiszen a kábítószer jóval hozzáférhetőbbek, de pozitívum, hogy sokan már fiatal korban segítséget kérnek.

Régebben az alkohol volt leggyakrabban a függőség tárgya, ma már egyre nagyobb teret nyernek a tudatmódosító szerek, a marihuána-használat nagyon gyakori, akárcsak a különböző dizájn drogok, amelyek nagyon rossz minőségűek, és rendkívül károsak a központi idegrendszerre. Mindemellett azt tapasztalom, hogy egyre nyitottabbak a fiatalok arra, hogy ezekről a dolgokról beszéljünk, és ez egy pozitív dolog, hiszen a szerkehez rengeteg tévhit kapcsolódik, amelyeket fontos eloszlatni. Ugyanakkor gyakran fordul elő, hogy többféle függőség van jelen egy időben valakinek az életében, akár alkohol- és kábítószer-, vagy kábítószer- és játékfüggőség.

– Hol van a határ, amikor már nemcsak a szórakozóhelyen, nemcsak hétvégén iszik vagy használ valaki tudatmódosító szereket, hanem függőségről beszélünk?

– Ott húzódik a határ, amikor a megvonáskor fizikai vagy pszichikai elvonási tünetek jelentkeznek, izzadás, hányás, idegesség, frusztráció, depresszió, szorongás. Amikor bekövetkezik a kontrollvesztés, a szerhasználó azt mondja, tudja, hol a határ, ellenben amikor újra a pohárhoz vagy a szerhez nyúl, újra kicsúszik a talaj a lába alól. Amikor kialakul valamilyen probléma a szerhasználat miatt, akár a családban, akár a munkahelyen, vagy egészségi gondok jelentkeznek. A többszöri leszokási kísérlet is a függőség egy tényezője. A függőség egy igen „becsapós” zavar, hiszen nagyon hosszú ideig tudja átvinni magát az egyén, hogy neki nincs problémája, és úgy csúszik át a szociális ivásból vagy a visszaélés

ben lévő szenvedélybeteg kifejezést szeretem használni, hiszen az absztinencia szükséges ahhoz, hogy azokon a viselkedésmintákon változtasson, illetve az egyén rendezze azokat az emberi kapcsolatait, amelyek a szerhasználat mentén alakultak ki, vagy éppen ahhoz vezettek. Mindig hangsúlyozzuk, hogy az absztinencia egy eszköz a cél elérésében, a felépülésben, és nem az a cél. Ha csak absztinens valaki, de semmi más nem változik az életében, akkor attól még valószínűleg nem lesz boldog, szükség van arra, hogy a kapcsolatait, a munkaviszonyát rendezze, hogy tudjon megfelelni az elvárásoknak egy munkahelyen.

– Ha már az állam a hagyományos elvonókúrákon túl nem biztosít terápiás lehetőséget a szenvedélybetegeknek, milyen mértékben finanszírozza a Bonus Pastornál elérhető, hiánypótló szolgáltatásokat?

– Az állami támogatás mértéke alig 20%, az egyén és családja 58%-kal járul hozzá a költségekhez, és a hiányzó összegre keresünk szponzorokat, támogatókat. Viszont van, aki az 58%-ot is csak részben tudja fedezni, így az alapítványnak nagyobb összeggel kell hozzájárulnia a terápiás költségekhez, de eddig még senkit sem utasítottunk vissza az anyagiak miatt. Magyarországon például az egészségügyi és a szociális minisztériumok hatáskörébe tartozik a rehabilitáció költségeinek a fedezése, tehát ingyenes az ellátás, illetve úgynevezett felutas házak is vannak, támogatott lakhatás, azaz egy bizonyos ideig biztonságos környezetet biztosítanak azoknak a szenvedélybetegeknek, akik rehabilitáción vettek részt, mindaddig, amíg visszaállnak munkába, és stabilizálódnak a kapcsolataik. Mi cégek bevonásával, illetve más civil szervezetekkel együtt próbálunk segíteni ebben, de az állam nem biztosít ilyen típusú támogatást.

– A jövőre nézve milyen további tervei vannak az alapítványnak?

– A közeljövőben van két Erasmus projektünk: az *Atjárók*, melynek célja a nemzetközi, határon túli/határ menti partnerség kialakítása szenvedélybetegek munkaerőpiaci és társadalmi

reintegrációjának támogatása témában, az ezzel kapcsolatos módszertani fejlesztések elindítása, beépítése a szervezetek szakmai gyakorlatába, ezzel a célcsoporttal történő segítő munka lehetőségeinek tágitása. További cél konkrét, mindennapi segítő munkában is azonnal alkalmazható eredmények létrehozása, fejlesztése.

A másik, a *Life for Youth – Élet a fiataloknak* projekt célja, hogy elősegítse azon 18-30 év közötti fiatalok társadalmi integrációját, akiknél fennáll a kábítószer-függőség veszélye. A projekt célja egy közös tanterv létrehozása a függőség megelőzés fizikai és pszichológiai aspektusai alapján. A kidolgozott tanterv hatékony segítséget nyújthat majd a drogprevenciót végző szervezeteknek és a fiatalokkal foglalkozó drogprevenció szakembereknek.

Enikő receptjei

Rózsa Enikő

Krumpli-édesburgonya fasírt

Öt darab nagyobb krumplit és egy nagy édesburgonyát lereszlek. A krumpli levét kifacsarom, az édesburgonyáét nem. Ízlés szerint sózom, borsozom, négy cikk zúzott fokhagymát, csipetnyi pirospaprikát, öt tojást, három evőkanál apróbb zabpelyhet, egy evőkanál lisztet, két evőkanál prézlit alaposan összedolgozok. Tíz percig állni hagyom, majd fasírtokat formázok a masszából, és kevés olajban, lassú tűzön mindkét oldalukon aranyárgára sütöm. Friss kenyérrel, zöldségsalátával, sajttal, mustárral fogyasztottuk, de főzelékek mellé is nagyon finom.

Spenótos csirkefasírt

Fél kg spenótot blansírozok (leforrázom, majd jeges vízbe teszem), szűrőben a levét lecsepegetem, majd késsel jól felaprítom. 20 dkg csirkemellet ledarállok, és összekeverem a spenóttal. Három tojást, egy evőkanál bontott napraforgóma-

got, négy evőkanál zabpelyhet, négy cikk zúzott fokhagymát, ízlés szerint sót, borsot adok hozzá. Egy tepsit sütőpapírral kibételek, olajjal bekenem, és ráhelyezem a fasírtokat. Kívülről olívaolajspray-vel lefújom, de kézzel is bekenhetjük olívaolajjal, zsírral vagy olvasztott vajjal. 160 fokon készre sütjük. Bármilyen köret illik hozzá, de önmagában is egészséges, laktató étel. Én magvas kenyérrel, brie sajttal és papajával kedvelem.

Csurgatott-tojás-leves

Kevés olajon egy kis fej sárga hagymát apróra vágunk, két evőkanál köménymagot szórunk rá, majd átpirítjuk, amíg

érezzük az illatát, és pattogni nem kezd. Félre vesszük, tetszés szerint pirospaprikát szórunk rá, sózzuk, borsozzuk. Két gerend fokhagymát lereszelve hozzáadunk, egy csapott evőkanál lisztet megszórjuk, majd két liter vízzel felengedjük. Öt tojást lazán felverünk. Amikor felforrt a leves, belecsurgatjuk, közben kevergetjük. Lefedjük, lassú tűzön két percig forraljuk. Csurgatott tésztát is főzhetünk bele, amit tojás, liszt és víz keverékéből készítünk, és híg masszaként csurgatjuk a levesbe. (Én egy tojásból szoktam készíteni.) Miután elkészült, két evőkanál tejszínt és zöldségselymet adunk a leveshez, és tálalhatjuk is. A tejszínt hőkiegyenlítővel adjuk hozzá. Aki szereti, citromlével, almaccettel savanyíthatja. Én tejjel szeretem a legjobban.

Angol citromtorta

20 dkg vaját 15 dkg cukorral, három tojással, két tasak vaníliás cukorral robotgéppel összedolgozunk. 24 dkg lisztet, másfél tasak sütőport, három evőkanál mákot összekeverünk, és hozzáadjuk a vajos masszához. Három citrom héját beleszeljük, és egy citrom levét beleszorítjuk, majd hat evőkanál tejet és két evőkanál olívaolajat adunk hozzá. Addig keverjük, amíg krémes lesz, majd egy ózgerinc formájú kalácstepsit kivajazunk, lisztezzük, és beleöntjük a masszát. 160 fokon 45 perc alatt készre sütjük. Hurkapálcikával több helyen megszurkáljuk, majd kiborítjuk, és hagyjuk kihűlni. 12 dkg porcukrot három evőkanál citromlével fehéredésig kavarnak, és ráöntjük a tésztára. Kb. egy órára hideg helyre tesszük. Amikor a citrommáz megdermed, szeletelhetjük is. Vanília- vagy citromfagyalattal, citrompudinggal, de citromlekvárral is fogyaszthatjuk.

Jó étvágyat kívánok!

Alzheimer Café – kapaszkodó az érintetteknek

2018-tól Erdély is felkerült arra a nemzetközi térképre, amely az Alzheimer Café című találkozók helyszíneit tartja számon. Gyergyószentmiklós volt az első város, ahol Alzheimer Cafét szervezett dr. Kiss Gabriella szakmai csapatával, és e városban hónapról hónapra sor kerül az érintettek, demenciával élők és hozzátartozóik, valamint a szakemberek találkozására.

Ki ez az ember? A demencia mindent megváltoztat. A gondozói szerepek labirintusában. Betegápolási gyakorlatok a mindennapokban. Élő forrás a segítő folyamatban. A demens személyt ápoló gondozó és a családtagok lelkiegészség-védelme és hatékony stresszkezelése. Prevenció a demencia ellen. Egy csepp víz a segítő folyamatban. A szenvedés és fájdalom értelme és értéke. A szeretet gyógyító ereje – ezek azok a témák, melyek a 2023-as esztendőben kerültek terítékre. Az együttlétek megvalósulásához a szervező szakmai csapat és a Szent Erzsébet Idősek Otthona teremti meg a lehetőséget, három rendezvény részfinanszírozását vállalta tavaly a Bethlen Gábor Alap a Gondoskodó Nemzet Program révén 300.000 forintos támogatással.

Szintén múlt évi megvalósítás,

hogyan bejegyzésre került az Erdélyi Alzheimer Café Egyesület. Ez a civil szervezet jelent a továbbiakban háttérrel a 2018-ban elkezdett, önkéntesen végzett munkához, az Alzheimer Cafék beindításához Erdély számos településén. Az egyesület megálmodójának elsődleges célkitűzése olyan tevékenységek megvalósítása, amelyek a közösség érdekeit szolgálják. Az idősek, demenciával élő személyek és családjuk védelmét, szociális fejlesztéseket, nevelést és oktatást foglal magába. Az Alzheimer Cafék alkalmával a résztvevők a demenciával és annak lefolyásával kapcsolatos információhoz jutnak, a családok tanácsadásban részesülnek. A családoknak, ápolóknak szociológiai, pszichológiai, lelki és mentális egészségvédelem, prevenció szempontjából támaszt nyújtanak. Az idősek, a demenciával élőket gondozók élethelyzetét látva, az egyesület célja az életminőségük javítása.

Eddig elindított Cafék Romániában:

2018: Gyergyószentmiklós, Szent Erzsébet Idősethon a Gyulafehérvári Caritas szervezésében.

2020: Marosvásárhely, Gyulafehérvári Caritas.

2021: Brassó, Gyulafehérvári Caritas, a Máltai Szeretetszolgálattal együtt;

Barót, Sepsiszentgyörgy, Gyulafehérvári Caritas és Diakónia, folytatja a Diakónia;

Zetelaka, a Gyulafehérvári Caritas, a polgármesteri hivatallal együttműködve, 6 alkalom;

Alfalu, Gyulafehérvári Caritas, a polgármesteri hivatallal együttműködve;

Madéfalva, Gyulafehérvári Caritas, a Hargita Megyei Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóság orvosaival együttműködve;

Székelyudvarhely, a Gyulafehérvári Caritas szervezésében.

2022: Kolozsvár, Gyulafehérvári Caritas, a Máltai Szeretetszolgálattal együttműködve, folytatja a Máltai Szeretetszolgálat;

Csomafalva, Gyulafehérvári Caritas, a polgármesteri hivatallal együttműködve.

2023: Szentegyháza, Gyulafehérvári Caritas, a Rehabilitációs Kórház vezetőségével együttműködve;

Nagyvárad, Gyulafehérvári Caritas, a Diakóniával együttműködve;

Gyergyószárhely, a Gyulafehérvári Caritas szervezésében;

Szentsimon, Gyulafehérvári Caritas, a polgármesteri hivatallal együttműködve;

Csíkmadaras, a Gyulafehérvári Caritas szervezésében.

Kettéosztott májat kapott két beteg a Semmelweis Egyetemen

Magyarországon először hajtottak végre olyan májtranszplantációt, amely a donorszerv kettéosztásával két ember életét mentette meg.

A beavatkozást a Semmelweis Egyetem (SE) Sebészeti, Transzplantációs és Gasztroenterológiai Klinikáján hajtották végre egy hároméves kislányon és egy felnőtt férfin. A decemberi műtét óta mindketten jól vannak – közölte az intézmény az MTI-vel.

A közlés szerint a kislány ismeretlen eredetű májelégtelenség miatt került fel a sürgősségi transzplantációs listára, a gyereket az egyetem gyermekklinikáján kezelték.

Hozzátejték: ilyen korú gyermek számára ritkán adódik megfelelő méretű donorszerv, azonban súlyos állapota mielőbbi beavatkozást igényelt.

Az Eurotransplant szervezőtestületén keresztül éppen érkezett egy magyar donorszerv, amely kettéosztva alkalmasnak bizonyult arra, hogy a kisebbik részét a kisgyerekbe ültessék, a nagyobb részét pedig egy 35 éves, májdaganatban szenvedő férfi kaphassa meg – írták.

A tájékoztatás szerint a férfit a beavatkozást követő kéthetes lábadozás után hazaengedték. A kislányt további megfigyelésre a gyermekgyógyászati klinikára szállították, ahonnan hamarosan hazamehet.

Közölték: az egyetemen január 3-án újabb, hasonló májátültetést is végrehajtottak, ugyancsak a szerv kettéosztásával. A műtéttel egy májvéna-elzáródásban szenvedő 20 hónapos kisfiún és egy Hepatitis B-vírussal fertőzött férfin segítettek. A műtétek jól sikerültek, mindkettőjüket kórházban ápolják még – tudatta az SE. (MTI)

A zenélő úszóbajnok (1.)

Szilágyi Mihály

„Hol terem a magyar vitéz?” – kérdezte Gárdonyi Géza az Egri csillagok első fejezetében. A válasz egyértelmű: ahogy a tűzben válik külön az arany a salaktól, ugyanúgy tűzben, megpróbáltatások közepette emelkednek ki a tömegből a vitézek. Ők, akik tűzben nemesednek, bajban edződnek, nem félnek a későbbi próbatételektől, hanem szinte keresik a lehetőséget arra, hogy megmutassák a világnak: a majdnem lehetetlen is le lehet győzni. Az ilyen emberek válnak igazi fákllyavivő példaképekké.

1848 őszén az osztrák katonai hírszerzés egy ugyancsak érdekes levelet fogott el. „Ma esti 5 órától [négy óra hosszat] húzódott Jellačič tábora hozzánk Fejérvártól minden ellentállás nélkül, a lovasságot beszállásolták, nálam is 3 van [...] szándékjuk Pozsonnak általmenni a Dunán, Komáromot és azután Pestet ostromolni, amint a nálam lévő altiszt mondta. [...] Hogyha Pestet ágyúzni találják, tessék feljönni, vagy leginkább a gyermekeket felküldeni, mert magok a vasasnémetek mondják, hogy tisztjeik azzal bíztatják a rablókat, hogy ott majd segíthetnek magokon.” Tán nem csodálkozunk, hogy a levél sose ért célba, pedig nem akárkinek címezték, hanem egyenesen Széchenyi István egyik közeli munkatársának, Szekrényessy Józsefnek. Ez a Szekrényessy pedig szintén érdekes ember: nemzetieskedő, osztrákokat nem kedvelő, méghozzá ügyvéd, sőt az első magyar közjegyző és magyar író. Erdemes szemmel tartani!

A Szekrényessy család Pesten mit sem sejtett a közelgő ostromról. Amikor bekövetkezett, már nem menekülhettek, eléggé felelőtlen döntés lett volna mínusz húsz fokos hidegben kisgyerekekkel útra kelni. És ilyen körülmények között termett egy híres magyar vitéz. Szekrényessy Kálmán mindössze két éves volt 1848-ban. Kisgyerekként minden ágyúdörrenés pokoli félelmet jelentett volna neki, ha nincs mellette az édesapja, aki hatalmas és erős férfinak látszott – főleg gyerek szemmel.

A kis Kálmán irigylésre méltó családba született, és ugyanilyen nevelésben részesült. Édesanyja, Slachta Etelka nem akármilyen énekes volt: leánykorában többször is énekel az Esterházy herceg hangversenytermében – mellesleg rokonságban állott az Esterházyakkal. És amint nemesi lányhoz illett, Etelka zongorázott is. Az is megtörtént, hogy ta-

Szekrényessy Kálmán édesanyja, Slachta Etelka

lálkozott Liszt Ferencel, és hozzájutott a bűvész-művész kesztyűjének egy darabjához is – tehát részese volt a „lisztomániának”. És ez még mind semmi, mert hangverseny után a művész kémkedő tekintettel kutatta, kik birtokolják kesztyűinek darabjait. Többek között felfedezte az elképesztően csinos Etelkát. A nagy Liszt „mindkét térdére leereszkedik, kezeit kéréleg teszi össze, s nekem a jobb kezéről való kesztyűjét, mely egész és ép vala, nyújtá át. Én annyira megvalék lepetve, oly zavart voltam, hogy egyebet nem válaszolhattam, mint: „Merci, monsieur!” Voltak is irigyei a szép Etelkának...

Az anya énektudása mély nyomot hagyott az 1846-ban született Kálmán életében. Elete első napjától kezdve tökéletes tisztaságú édesanyjai énekek ölelték át. Az énekes édesanya nemcsak amolyan művészekért epekedő fiatal hölgy volt, hanem maga is elismert művész. Mi több, műfordító! Jó tudni, hogy igazi műfordító csak az lehet, aki maga is művész.

Kálmán édesapja, Szekrényessy József igazi férfiideál. Kitűnő sportember, de figyelemre méltó művész is. Az 1830-as évektől Széchenyi oldalán találjuk, és együtt népszerűsítik Magyarországon is az Európában egyre nagyobb érdeklődésnek örvendő úszósportot. Mivel Pesten a Duna volt az egyetlen és igazi kihívás az úszók előtt, rendszeressé váltak a sok csodálót vonzó Duna-átúszások. Szekrényessy József is nagy úszó hírében állott, és az ő hatására vetette magát a hullámok közé Wesselényi István is. Szekrényessy Széchenyi oldalán tevékenyen vett részt a magyar gőzhajózás megteremtésében is. Ugyanakkor ő volt a megteremtője a magyar szervezett reklámügynökségnek is – ügyvédként joga volt cenzúrázott falragaszok engedélyeztetésére.

Szekrényessy Kálmán számára tehát a család példaképekből állott. Elemi iskoláját a pesti reformátusoknál végezte. Éles elméjű gyerek volt, mert szinte minden tanévben a tanulók legjobbjának számított, és ezt az elsőséget gimnáziumi éve alatt is sikerült megőriznie. Az akkori oktatási rendszer fura volt, hiszen alig hordozott magán némi nemzeti jelleget. Kálmán sose tanult magyar nyelvtant! Ennek ellenére gimnazista korában már országos lapokban jelentek meg cikkei.

Tizennégy évesen kezdte el a Nemzeti Zenede ének szakát. Ez az intézmény volt az őse a későbbi Zeneakadémiának. Jó tudni, hogy édesapja javaslatára indult el a Zenedében a hegedűoktatás. Kálmán az ének szakot követően hegedülni és zongorázni is tanult.

A mindenre odafigyelő szülők, a fokozatosság elvét követve, a művészetek mellett a nemesi körökben kötelezőnek számító erőnléti foglalkozásokra is beíratják gyerekeiket. Egy előkelő származású ifjúnak illett szépen járn, mozogni, helyesen ülni, elegánsan táncolni, az etikettnek megfelelően bőkolni, lovagolni, úszni, vívni, szóval minden téren kulturált mozgást mutatni. Ha a fiatal mindezen elvárásokat gyengén teljesítette, esélyei is meredeken zuhantak az előkelőségek világában. Test és lélek, erő és tudás harmonikus, megfontolt egysége jellemezte e nemesi nevelési kultúrát.

1.		FÜGGŐZÁR	HATÁRRAG FELTALÁLÓ (THOMAS ALVA)	NAGY RAGADOZÓ MADÁR	ZÁRVA (NÉMET)	NEHÉZFÉM	SKÁLA-KEZDET TOLLAS LÉNY	LÓNÉV	PARANCSOLÓJA	BUDAPEST (RÓV.)	JUTTAT KÖZKATONA	INDÍTÉK	PENGETŐS HANGSZER	FILM-ESZTÉTA (LAJOS)	TÖRVÉNY (FRANCIA)
Rotterdam Erasmus németalföldi humanista véleményét idézzük a rejtvény fősoraiban.		A													K
	JÓTÉKONYKODIK		DÍSZTEREM				GABONANÖVÉNY				AMERIKAI TENGER				
	ERDÉLYI KÖLTŐ (JENŐ)				LENGYEL-NÉMET FOLYÓ					A SZABADBA		A NOBÉLIUM VEGYJELE			NULLA FENT TARTJA
	... LISA (GIOCONDA)				HIVATALI MUNKAHELY					MENNYI IDEJE?		MÉLY NŐI ÉNEKHANG			
2.	M	FOLYADÉKOK ÜR-MÉRTÉKE	R. ALTMAN FILMJE SZÁRAZ NŐVÉNYI SZÁR		RAJONGVA SZERETŐ ÜNNEPÉLYSEN ÁTADÓ				FR. FORRADALMÁR (JEAN PAUL) BOLT					TOVA	ISTENT SZERETŐ
	MŰVET KÉSZÍTŐ			BENT TARTI IDEGEN IRÉN		ZOKOG FRANCIA RT. (RÓV.)		PÁRIZS HANGJAI! ARR A MÁSIK HELYRE			KIS PAJTA SZOLMIZÁCIÓS HANG		BECÉZETT IMRE		ELEKTRONVOLT (RÓV.)
	VAJDASÁGI MAGYAR KÖLTŐ (NÁNDOR)		SZÍNVONALAS PÉNZHOZAM			LEARAT HOZZÁTARTOZÓ						BÁNATI FOLYÓ BAROM			
	MÁSHOVA TESZ			RÁDIÓLOKÁTOR FRANCIA VÁROS			A SZEMED ELÉ TESZ					TEST-RÉSZÜNK		AIDA SZERELME	
	ELÓTAG: ÚJ		NŐI NÉV (JÚL. 26.)			ÓTÉVESEK ISKOLÁJA LÁM				PARANCSOLÓ			NÉMET NEVELŐ		EZ A 24 ÓRA
	AZ ARGON VEGYJELE		... SAV (FEHÉRJE)			JAP. POLIT. (HAJATO)				J. WAYNE FILMJE					A KÉN VEGYJELE
	DÍSZ DÍSZÍTÉS		HEGYCSÚCS			TÉRBELI TEST				FINOMMŰSZERÉSZ					INDIÁN TÖRZS
		USA-ELNÖK VOLT	PARADICSOMI		NŐI NÉV V. AUTÓPÁLYA ÖZÖNLŐ				ISKOLA ELŐTT VOLT ÖSSZEGVEKTOR					LEKVÁR VERŐ	
	A SZÍV VEZÉRLI ÓSERDŐ		MAGAD		JUTTAT (NÉP)		TILTÓSZÓ		HANGA				HERÉLT HÍM JUH		TÜZET SZÜNTETŐ
			IBSEN DRÁMÁJA		GERMÁN FŐISTEN		PERU FŐVÁROSA		SÉMÍ NÉPEK NYELVE						
			LISTÁT OLVAS				HARAPÁS					ERŐGÉP OFSZÁJD			
			CÍMER-MADÁR				RÉGI SÜLY-EGYSÉG								
	VÍZZEL LETISZÍT			HALÁSZZSINÓR FÉLSZÁZ!				TÁRGY, DOLOG (LATIN)			MAGASRÓL LETASZÍT				CÉGFÉLE (RÓV.)
								A RÁDIUM VEGYJELE			TISZTELT CÍMZETT (RÓV.)				
	BANKBETÉTI		HARUN AR... (KALIFA)			NEM MEGY EL				ÉLŐLÉNY FORMÁJA				VÉREDÉNY FÉLSZ!	
			MAGYAR AUTÓJEL			EGYES!				RÓMAI 50					
L.N.J.	M												SZÁMTANI MŰVELETET VÉGEZ		

Január 11-i rejtvényünk megfejtése: **Nem ugyanazzal a gyorsasággal tanulunk, mint amilyennel felejtünk.**

Összesítették a tavalyi vadkárokat Megyénkben is nagyon elszaporodtak a medvék

Mint ismeretes, a vadkárt a polgármesteri hivatalnál kell bejelenteni, utána a Környezetvédelmi, Víz- és Erdőgazdálkodási Minisztériumhoz tartozó hatóságok és a polgármesteri hivatal képviselőiből álló bizottság méri fel a kárt a helyszínen. A jegyzőkönyveket továbbítják a megyei környezetvédelmi ügynökségekhez, ahol összesítik és továbbítják a minisztériumhoz, aminek alapján megtérítik a kár becsült értékét. A Maros Megyei Környezetvédelmi Ügynökség a napokban összesítette és hozta nyilvánosságra a tavaly bejegyzett vadkárokat.

2023-ban megyénkben 460 kárfelmérő dosszié készült, a károkat vadállatok okozták. Az esetek többségében szántóföldi növénykultúrákban, gyümölcsösökben, háziállatokban és gépkocsikban esett kárnál helyszínelte az említett bizottság. A kár értéke 3.015.957 lej, amiből eddig 1.080.259 lejt fizettek ki, a továbbiak törlesztésére költségvetés-kiegészítést kértek. A medvék több száz hektár mezőgazdasági területet (kukorica, zab, napraforgó, illetve gyümölcsösök –

néhányat teljesen tönkretettek) károsítottak meg és több mint 1000 állatot öltek meg (348 juhot, 136 szarvasmarhát, 13 sertést, 15 kecskét, 429 háziszárnyast, 37 más állatot, és megsemmisítettek 96 méhkaptárt). Tavaly 29 medve pusztult el balesetben, 25 alkalommal gépkocsik gázolták el a vadállatot. A járművekben keletkezett kárt nem térítették meg, mivel figyelmeztető táblák vannak kihelyezve az utak mentén. Négy alkalommal vonat ütött el medvét.

A jogszabályoknak megfelelően tavaly 23 kilövési engedélyt adtak ki medvére és kettőt farkasra, a vadászoktól érkező jelentések szerint 16 medvét ejtettek el. Tavaly medvetámadás miatt egy személy kért kártérítést, a kérelmét nyilvántartásba vették. Mivel az ügyben a sértett személy vétkességének megállapítása miatt büntügyi eljárás indult, ameddig tart a per, felfüggesztették a kártérítés kifizetését. A közleményt aláíró Cristina Pui, a Maros Megyei Környezetvédelmi Ügynökség ügyvezető igazgatója azzal a megállapítással zárta az összesítést, hogy a nagyszámú balesetet a medvék elszaporodása okozta. Megyénkben is a vélt számuk jóval nagyobb az optimálisnál. (v.gv.)

Fotó: Domokos Csaba (archív)

Folytatódott a találkozósorozat a mezőgazdasági minisztériumban Az ársapkás élelmiszerekről tárgyaltak

Szardán a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztériumban folytatódott a találkozósorozat a különböző mezőgazdasági szervezetek képviselőivel. Florin Ionuț Barbu miniszter ezúttal a nagyobb kereskedelmi hálózatokat összefogó egyesület, a szupermarketek, valamint néhány mezőgazdasági és élelmiszer-feldolgozó egység képviselőivel találkozott. A beszélgetések elsősorban a 2023-ban kibocsátott 89-es számú sürgősségi kormányrendelet határidejének meghosszabbításáról és kiegészítéséről szóltak. Az említett jogszabály 21 alapélelmiszernek befagyaszította a kereskedelmi adalékát. A módosító javaslatot január 31-ig előterjesztik a kormányülésen.

A 89/2023-as sürgősségi kormányrendelet kiegészítette a korábbi, 67/2023-as, szintén sürgősségi kormányrendeletet, és 2024. január 31-ig hosszabbította meg az alapélelmiszerek kereskedelmi adalékára kivetett ársapkát. A legutóbbi módosítással a következőkre vonatkozik a rendelet: 300 és 500 grammos fehér kenyér, 1,5%-os zsírtartalmú tej (1 liter), sós tehéntúró, joghurt, búzaliszt (000-s), puliszkaliszt (1 kg), tojás, étolaj (2 liter), friss háziszárnyas, sertéshús, friss zöldségek, gyümölcsök, friss fehér krumplice, fehér cukor (1 kg), rizs, kalcium, paradicsomlé, tejföl (12%-os), margarin, élesztő, darált hús. A rendelet szerint az említett termékek esetében a kereskedelmi adalék az előállítási ár legkevesebb 20%-a lehet, amelyet héamentesen alkalmazhatnak a kereskedők. Az intézkedést elsősorban az alacsony jövedelemmel rendelkező lakosok támogatására hozták.

A nagyobb kereskedelmi hálózatokat összefogó egyesület, a szupermarketek és néhány mezőgazdasági és élelmiszer-feldolgozó egység képviselőivel való találkozását követő sajtótájékoztatón a miniszter elmondta, hogy szándékában áll meghosszabbítani a határidőt, és arról is tárgyal-

nak, hogy kiegészítsék a listát. A húsvéti ünnepekre való tekintettel felmerült az is, hogy a bárányhús is kerüljön erre a jegyzékre, amitől nem zárkózott el a miniszter, bár hozzátette, információi szerint a vásárlók mintegy 10-15%-a szerzi be nagyáruházakból a húst, legtöbbször a vágópontokon, piacokon vagy az esztergánál vásárolja meg a vágóállatot. Várják a statisztikai hivatal adatait, amelyek igazolják, hogy milyen haszonnal alkalmazták a sürgősségi kormányrendeletet. Tudomása szerint az intézkedésnek köszönhetően a listára felvett termékek ára átlagban 28%-kal csökkent. Felhívta a vásárlók figyelmét, hogy vásároljanak hazai termékeket, hiszen ezáltal a hazai gazdákat, a hazai mezőgazdaságot támogatják. Azt is hangsúlyozta, hogy az intézkedést csak úgy lehet életben tartani, ha ez nem sérti a versenyhelyezetre vonatkozó törvényt, és összhangban van az Európai Unió kereskedelmi irányelveivel. Egyelőre ez utóbbról egyeztettek, és az Európai Bizottságnak nem volt kifogása. Az is elhangzott, hogy szigorúbban kell majd ellenőrizni a jogszabály betartását. A módosító javaslatot január 31-ig előterjesztik a kormányülésen, de ezt megelőzően a miniszter egyeztet Marcel Ciolacu miniszterelnökkel is.

Azt is megtudtuk, hogy egy németországi húsfeldolgozó vállalat áthelyezné Romániába telephelyét, és tárgyalásokat folytatnak egy sertésenyésztéssel foglalkozó külföldi nagyvállalkozóval is, aki szintén Romániába telepedne. Az INVESTITALIM programnak köszönhetően a romániai feldolgozóegységeknek pályázati lehetőséget teremtettek a fejlesztésre, így hosszú távon jó irányba halad a román mezőgazdaság. A lakosoktól függ, hogy miként segítik a hazai gazdákat ahhoz, hogy jövedelemhez jussanak. Más kérdésekre került, amire később visszatérünk. (vajda)

A környezetvédelmi minisztérium idén beindítja a kályhák roncsprogramját is

Kísérleti jelleggel és 500 millió lejes költségvetéssel idén beindítja a környezetvédelmi minisztérium a kályhák roncsprogramját – jelentette be szerdai sajtótájékoztatóján Mircea Fechet.

A tárcavezető közlése szerint a program legalább 80 százalékos hatékonyságú és alacsony szennyezőanyag-kibocsátású kályhák beszerzésére nyújt támogatást a pályázóknak. „Azt szeretnénk, ha ez a program csökkentené a romániaiak fűtési költségeit, és emellett tisztább lenne a levegő is” – magyarázta.

Fechet elmondta, hogy a kísérleti program 28 megye hegyvidéki településeire terjed ki, ahol hosszabbak és fagyosabbak a telek. A pályázók legkevesebb 10 ezer lejes támogatást igényelhetnek egy korszerű kályha megvásárlásához. A miniszter becslése szerint az 500 millió lejes keret mintegy 50.000 kályha beszerzésének támogatására lesz elegendő.

Hangsúlyozta, hogy a finanszírozás kizárólag legkevesebb 80 százalékos hatékonyságú kályha megvásárlására igényelhető. További feltétel, hogy a kályha részecskekibocsátása nem haladhatja

meg a 40 grammot, az illékony szerves vegyületek kibocsátása a 120 grammot, a szén-monoxid kibocsátása az 1500 milligrammot, a nitrogén-oxid kibocsátása pedig a 300 milligrammot köbméterenként. Mindezek mellett a kályha névleges teljesítményének 8 és 35 kilowatt közöttinek kell lennie. Egy ilyen kályhával akár egy 200 négyzetméteres, jól szigetelt lakást is ki lehet fűteni – részletezte Fechet.

Elmondta azt is, hogy a program lebonyolításába bevonják a polgármesteri hivatalokat, amelyek finanszírozási szerződést kötnek a Környezetvédelmi Alap Igazgatóságával. Ennek megfelelően a támogatást a polgármesteri hivatalok fizetik majd ki a sikeres pályázóknak, akik egy online platformon keresztül igényelhetik az összeget. A pályázóknak román állampolgároknak kell lenniük, nem lehetnek adóhátralékaik, és csak az állandó lakhelyüként szolgáló, saját tulajdonú ingatlan fűtéséhez szükséges kályha megvásárlásához kérhetnek támogatást – magyarázta Fechet, emlékeztetve arra, hogy a mintegy 7,5 millió romániai háztartásból 3,5 millió fűtődik. (Agerpres)

Az USA ellenzi a táppénz járulékkötelezettségét

A Mentsétek Meg Romániát Szövetség (USA) két képviselője, Oana Țoiu és Cristian Seidler felkérte szardán az ombudsmani hivatalt, hogy támadja meg az alkotmánybírárságon a betegszabadságon lévő alkalmazottaknak járó táppénz összegét tíz százalékkal csökkentő sürgősségi rendeletet.

Oana Țoiu a sajtónak elmondta, hogy a jogszabállyal a kormány bevezette a „betegségadót”. A politikus arra utalt, hogy a sürgősségi rendelet értelmében idéntől 10 százalékos egészségügyi szolgáltatási járulékot (CASS) kell fizetni többek között a betegszabadság ideje alatt járó táppénz, a gyermekgondozási díj, a gyermekápolási táppénz

és a rákbeteg személyek gondozásáért járó táppénz után.

Cristian Seidler elmagyarázta, hogy a nép ügyvédjének hivatala az egyetlen intézmény, amely megtámadhatja az alkotmánybírárságon a sürgősségi rendeleteket, és „megfelelkezni látszik erről a hatásköréről”. Kifejtette, hogy a „kormány pénzülsége” az egyetlen magyarázat arra, hogy sürgősségi intézkedésként fogadta el ezt a jogszabályt. Szerinte „abszurd” és alkotmányellenes előírni ezeknek a juttatásoknak a járulékkötelezettségét. „Ennek a logikának az alapján maholnap arra számíthatunk, hogy a nyugdíjak 25 százalékát is be kell majd fizetni a nyugdíjalapba” – jelentette ki az USA politikus. (Agerpres)

Csaknem 20 ezer katonát mozgósítanak a párizsi olimpiára

Csaknem 20 ezer francia katonát mozgósítanak a párizsi olimpiára, egyik fő feladatuk pedig a játékok előtt az olimpiai láng kísérete lesz.

Az olimpiai lángot április 16-án indítják útjára a görögországi Olümpiából, és május 8-án érkezik majd Marseille-be.

Az insidethegames.biz beszámolója szerint a katonák a láng őrzése mellett a július 26-i nyitóünnepséget fogják felügyelni, amire az

olimpiák történetében először kerül sor a stadionon kívül. Nagyjából hat és fél kilométeres szakaszon, megközelítőleg 160 hajón fognak mintegy tízezer sportolót szállítani a Szajrán, és a kalkulációk szerint a parton hatszázezer ember lesz majd jelen.

A több ezer katonának táborát állítanak fel Párizs délkeleti részén, és abban az esetben, ha a szervezők nem tudnak a magánbiztonsági cégek által elég embert

biztosítani, akkor a hadsereg további csapatokat is tud majd mozgósítani. Emellett drónokkal, felderítő repülőgépekkel, bombázókkal, valamint légi szállító és utántöltő repülőgépekkel készülnek, utóbbiaknak mesterlövészek és drónelhárító berendezések is lesznek a fedélzetén.

A párizsi olimpiát július 26. és augusztus 11. között rendezik, majd augusztus 28-tól szeptember 8-ig tart a paralimpia. (MTI)

Tűzesetek Maros megyében

Kéménytűz pusztított Kibédén

Január 16-án éjjel fél egy óra körül a nyáradszeredai és szovátai tűzoltók, valamint a makfalvi önkéntes tűzoltók is beavatkoztak Kibédén egy gyorsan terjedő lakástűz oltásánál. A beavatkozás helyszínére érkezve a tűzoltók megállapították, hogy a kiterjedt tűz teljesen elborította a lakóházat, ezért a lángok továbbterjedését próbálták megakadályozni. Személyi sérülésről nem érkezett jelentés. A tűz valószínűleg amiatt keletkezett, hogy a kémény nem volt megfelelően szigetelve.

Lakóház gyulladt ki Magyarfülpösön

Január 16-án, kedden este fél 11 körül a szászrégeni tűzoltóság két tűzoltóautóval és egy SMURD mentőautóval sietett a Beresztelke községi Magyarfülpösre azt követően, hogy tűz ütött ki egy lakóházban. A helyszínen a házból kiáramló hatalmas füst miatt azonnal elkezdtek a lángok felkutatását és az oltást. A tüzeset következtében nem volt se sérült, se orvosi ellátásra szoruló személy. A tűz valószínűleg a nem megfelelően

szigetelt fémkályhából terjedt rá a közelében tárolt tüzelőanyagokra.

Tűz egy szászrégeni raktárépületben

Január 17-én, szerdán éjjel 2.30 óra körül Szászrégenben egy Mihai Viteazu utcában található raktárépületben keletkezett tűz oltásához irányították a szászrégeni tűzoltó-

kat. Két vízzel és habbal oltó tűzoltóautó és egy SMURD B2 mentőautó érkezett a helyszínre, a tűz a raktár épületét mintegy 10 négyzetméteren érintette. Sérültekről nem érkezett jelentés. A tűz valószínűsíthető okának megállapítása folyamatban van – tájékoztatott a Maros megyei tűzoltóság sajtóosztálya. (pálosy)

Tűzoltás Magyarfülpösön

Fotó: ISU

Figyelem!

Időpontváltozás: a vásártér 16 órakor, a koncert 17 órakor kezdődik.

KULTÚRPALOTA
MAROSVÁSÁRHELY

JANUÁR

20
SZOMBAT | 17:00

**NINCS
MÁS NÉV**

ÚJÉVI KERESZTÉNY ZENEFESZTIVAL
2024

FELLÉPNEK:

**20. ÉV
REMÉNYSÉG
ÉLŐ KÖVEK
HANNA PROJEKT**

IGÉT HIRDET:

IMRE ISTVÁN ZOLTÁN csk. lp.

A BELÉPÉS DÍJTALAN!

PARTNEREK:

MÉDIA PARTNEREK: NÉPÚJSÁG SZÉKELYFÖLD online

*A hirdetési rovatban
megjelent közlemények,
reklámok tartalmáért
a hirdetésfeladó vállalja
a felelősséget!*

MINDENFÉLE

VÁLLALUNK tetőjavítást, cserépforgatást, vaskapuhegesztést és bármilyen építkezési munkát (saját anyagból is), vakolást, meszelést, szigetelést. Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. Tel. 0743-762-388, 0744-221-318, 0792-767-611, 0792-767-658, István. (21731)

SZAKEMBER vállal bádogosmunkát, tetőjavítást, meszelést, vakolást, kerítéskészítést, tetőjavítást. Tel. 0743-762-388, 0744-221-318, 0792-767-611, 0792-767-658, Csaba. (21731)

SZAKEMBER vállal bármilyen építkezési munkát, javítást, tetőjavítást, meszelést. Anyagot biztosítunk. Vassal is dolgozunk, hegesztünk, vaskeletést készítünk. Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. Tel. 0743-762-388, 0744-221-318, 0792-767-611, 0792-767-658, István. (21731)

HÁZVEZETÉST vállalom Marosvásárhelyen kedden és csütörtökön. Tel. 0749-987-362. (21810)

HA MESZELÉST vagy **SZOBAFESTÉST** szeretne, akkor hívjon minket. Bármilyen javítást vagy új tető készítését, mindenféle munkát vállalom. Berecki Sándor. Tel. 0742-344-119. (21827-I)

HÁZTETŐT készítünk cserépből vagy lemezből, szigetelünk kartonnal vagy poliészterrel, meszelünk, bentinkinti munkát és kisebb javítást stb. vállalom. Tel. 0745-680-818. (21829-I)

ELHALÁLOZÁS

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy a szeretett édesapa,

özv. SZLOVÁCSEK FÉLIX (Öcsi)

hosszú, türelemmel viselt betegség után, életének 77. évében elhunyt.

Utolsó útjára január 18-án, csütörtökön 14 órakor a római katolikus temető alsó kápolnájából kísérik.

Emléke legyen áldott és nyugalma csendes!

Búcsúzik tőle leánya, Antónia-Xénia és családja. (21862)

Megrendülten búcsúzzunk szeretett sógorunktól, SZLOVÁCSEK ÖCSITŐL, és kívánunk neki örök nyugalmat.

A Somogyi család. (21862)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó	• Prefektúra	- 0265/266-801
- információ	• RDS-RCS	- 0365/400-401
• Központosított ügyelet		- 0365/400-404
(Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD,	• Áramszolgáltató vállalat	- 0800-500-929
Csendőrség, Mentőállomás):	- vidék	- 0265/929
• Rendőrség	• Delgaz Grid	- 0265/200-928
- 0265/202-305		- 0800/800 928
• SMURD (betegekkel	• Aquaserv:	
kapcsolatos információk)	- hideg víz-csatoma	- 0265/215-702
- 0265/210-110	- közönségszolgálat	- 0265/208-888
• Sürgősségi szolgálat:	- központ	- 0265/208-800
- gyermekeknek		- 08008-208-888
- 0265/210-177	• Fogyasztóvédelmi hivatal	- 0265/254-625
Marosvásárhelyi	• Vasútállomás	- 0265/236-284
Polgármesteri Hivatal	- központ	- 0265/208-800
- 0265/268-330		- 08008-208-888
GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS,	• Fogasztóvédelmi hivatal	- 0265/254-625
otthongondozó szolgálat,	• Vasútállomás	- 0265/236-284
8-16 óra között:	- központ	- 0265/208-800
- 0736-883-110		- 08008-208-888
• Optika-Optofarm	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés	
- 0265/212-304	(0-24 óra), professzionális balzsamozás	
- 0265/312 436	Nemzetközi halottszállítás	- 0265/215-119
- 0265/250-120		- 0744-282-710
- 0265/263 351	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)	- 0265/263-865
• Optolens szemsebészet	• koporsók, kellékek,	- 0745-606-215
- 0265/263-351	• koszorúk	- 0745-606-269
• Marmed	• és halottszállítás	- 0758-047-604
járóbeteg-rendelő:	• Maros megyei RMDSZ	- 0265/264-442
- 0756-468-658		- 0265/262-907
- 0729-024-380		
Labor		
- 0751-114-307		
e-mail: marmed@armed.ro,		
www.armed.ro		

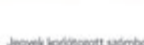
**Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK
rovatnak.
Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es
telefonon.**

• Dora Optics	- 0733-553-976
• Dora Medicals	- 0265/212-971
• Radiológia, echográfia	
Dr. Jeremiás István	- 0265/222- 446
• Emma vendéglő,	- 0740-083-077
hidegtálok készítése	- 0365/404-664

A MAGYAR KULTÚRA NAPJA 2024

(H)ŐSEIM Szemelvények Erkel | Liszt | Kodály | Lehár | Huszka Jenő | Szőrényi -
Bródy | Verdi | Petőfi | Arany | Ady | Radnóti | József Attila műveiből2024.
JANUÁR 21.
18:00

Marosvásárhely - Kultúrpalota

Rendezte | **NOVÁK PÉTER** | Előadják | **KÁLMÁNDY MIHÁLY KOSSUTH DÍJAS OPERAÉNEKES**
GEBE-FÜGI RENÁTA | **NEMES TIBOR**Karmester | **TOMPA ÁBEL** | Közreműködik | **Marosvásárhelyi Állami Filharmónia** | **Maros Művészegyüttes**

A belépődíj ára 25 lej.

Jegyek korlátozott számban kaphatók a Kultúrpalota jegypénztárában

**SMILE!
ZÂMBIȚI!
MOSOLYOGJON!****SZEMÜVEGMENTES ÉLETET
SZERETNE?
ITT AZ IDEJE!**Korszerű dioptriáműtét **kevesebb mint 10
másodperc alatt!**ELÉRHETŐ JANUÁRTÓL
A DORA OPTICS
MAROSVÁSÁRHELYI KLINIKÁJÁN!Dora Optics, szemészet az egész családnak!
www.doraoptics.roÚjdonságok a
Kobak könyvesboltokban:A metszés
zsebkönyveGombászok
kézikönyveKeresse fel kávézónkat
a vásárhelyi
könyvesboltban!Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám**LEGYEL
AZ ERDÉLY TV
HÍRADÓS
SZERKESZTŐ-
RIPORTERE!**Jelentkezz az allas@erdely.tv e-mail címen 2024. január 22-ig!**Marosvásárhelyi
Rádió
Románia**www.marosvasarhelyiradio.ro**96 FM
106,8 FM
1323 AM****CityTV**
MAROSVÁSÁRHELYMAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA228-as
a **DIGI** hálózatban